

**Raport za lata 2018-2019 z wykonania
„Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu
Stalowowolskiego
na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023”**

Stalowa Wola, grudzień 2020 r.

Wprowadzenie

Uchwałą Nr X/88/2015 Rady Powiatu Stalowowolskiego z dnia 24 listopada 2015 roku przyjęto do realizacji „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023”. Z wykonania Programu Zarząd Powiatu sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia się Radzie Powiatu. Po przedstawieniu raportu Radzie Powiatu jest on przekazywany przez organ wykonawczy powiatu do organu wykonawczego województwa.

Powyższe wynika z zapisów z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t. j.) Zarząd Powiatu przedkłada Radzie Powiatu raport z wykonania powiatowego programu ochrony środowiska, obejmujący okres dwóch lat.

Niniejszy raport obejmuje okres od 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku. Zawiera informacje o realizacji głównych zadań zawartych w powiatowym programie ochrony środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska, nie określa wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska. W związku z powyższym w niniejszym raporcie przedstawiono najistotniejsze zagadnienia związane ze stanem środowiska w powiecie stalowowolskim.

W raporcie wykorzystano dane zawarte m.in. w następujących opracowaniach:

- „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023”,
- „Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla powiatu stalowowolskiego na lata 2016-2019 z uwzględnieniem lat 2020-2023”,
- informacja o stanie środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w roku 2019 zawarta w opracowaniu pt. „Stan środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w 2019r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska” Główny Inspektorat Ochrony Środowiska . Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie.
- Stan środowiska w Województwie Podkarpackim Raport 2020. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska . Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie.
- Ocena stanu akustycznego na terenie Województwa Podkarpackiego w roku 2019 – grudzień 2020r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska . Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie.
- Ankietach przesłanych do gminy z terenu powiatu stalowowolskiego
- Ocena obszarowa jakości wody w latach 2018-2019 dokonywana dla poszczególnych ujęć przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli

Nadrzędnym celem zawartym w zapisach Programu stanowi trwały i zrównoważony rozwój Powiatu, umożliwiający harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny oraz wysoką jakość środowiska przyrodniczego. Cel ten jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Stalowowolskiego, w której zawarto misję: *„Powiat stalowowolski to rejon przemysłowo – usługowo – rolniczy o zrównoważonym rozwoju gospodarczym opartym na istniejących przedsiębiorstwach, a także sprzyjający rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw. To również atrakcyjny i niezawodny partner gospodarczy, zamieszkały przez wykwalifikowaną kadrę, przyjazny dla inwestorów. Jest miejscem dobrego rozwoju dla każdego i gwarantuje bezpieczne i godne życie mieszkańcom.”*

Zasoby przyrody.

W Strategii Rozwoju Powiatu Stalowowolskiego jednym z celów strategicznych jest ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego a założeniem jego realizacji jest program zapewnienia czystości środowiska naturalnego.

Formami ochronnymi przyrody na terenie powiatu stalowowolskiego są: parki krajobrazowe (2), rezerваты przyrody (6), obszary Natura 2000 (7) w tym: specjalne obszary ochrony (tzw. siedliskowe) – 5 oraz obszary specjalnej ochrony (tzw. ptasie) – 2, użytki ekologiczne (1), stanowiska dokumentacyjne (47) oraz 64 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Każdy obszar Natura 2000 posiada dziewięciocyfrowy kod. Pierwsze dwa znaki określają przynależność krajową obszaru, następna litera oznacza rodzaj obszaru: B - obszar ptasi, H - obszar siedliskowy, C – całkowicie pokrywające się obszary ptasi i siedliskowy. Kolejne dwie cyfry określają kod województwa. Pozostałe cztery cyfry stanowią unikalny kod obszaru.

Na terenie powiatu stalowowolskiego zlokalizowanych jest siedem nw. obszarów Natura 2000 oraz cztery proponowane przez organizacje pozarządowe lub Rząd RP:

Aktualne obszary Natura 2000:

Nazwa osto	kod	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w powiecie [ha]
Lasy Janowskie (obszar ptasi)	PLB060005	60235,75	25 202,2
Puszcza Sandomierska (obszar ptasi)	PLB180005	129115,59	ok. 17 496,52
Dąbrowa koło Zaklikowa	PLH180019	4.99	4.99
Dolina Dolnego Sanu (obszar siedliskowy)	PLH180020	10176,64	4 271,826

Enklawy Puszczy Sandomierskiej	PLH180055	7952.49	1 688,62
Uroczyska Lasów Janowskich	PLH060031	34544,25	15 224,535
Szczecyn	PLH060083	932,52	236,01

Proponowane obszary Natura 2000:

Nazwa osto	kod	Powierzchnia ogólna [ha]
Lasy Janowskie (obszar siedliskowy)	pltmp428	62 222,2
Dolina Dolnego Sanu (obszar ptasi)	PL143	34 252,0
Dolny San i Wiśłok	pltmp211	1 192,8
Klonówka	PLH18_09	1197,9

Znaczącą rolę w strukturze przyrodniczej powiatu odgrywają lasy, jako główny komponent środowiska, tworzący węzły ekologiczne o wybitnych walorach przyrodniczych oraz leśne korytarze ekologiczne, umożliwiające rozprzestrzenianie się gatunków. Lesistość w powiecie stalowowolskim, wg stanu na dzień 31.12.2019 roku, przedstawia się następująco:

- lesistość – 51%
- powierzchnia lasów ogółem - 42 433 ha
- powierzchnia lasów będących własnością Skarbu Państwa - 34 745 ha
- powierzchnia gruntów leśnych publicznych SP w Zarządzie Lasów Państwowych – 34 507 ha
- powierzchnia lasów będących własnością gminy - 1241 ha
- powierzchnia lasów prywatnych – 7 497 ha
- powierzchnia lasów nadzorowanych przez Starostę Stalowowolskiego - 8 663 ha
- powierzchnia lasów objęta uproszczonymi planami urządzania lasu - 7 089 ha
- powierzchnia lasów objęta inwentaryzacją stanu lasu - 125 ha.

Gospodarka leśna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa jest prowadzona na podstawie uproszczonych planów urządzenia lasu lub decyzji wydanych na podstawie inwentaryzacji stanu lasu. Ww. dokumentacja urzędzeniowa jest opracowywana na okres 10-ciu lat, przed upływem terminu ważności obowiązywania sporządzane są nowe dokumenty.

Zasoby kopalin i rekultywacja terenów.

Zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce” (PIG PIB, Warszawa 2020 r.), w powiecie stalowowolskim wg stanu na dzień 31.12.2019r., było łącznie udokumentowanych 60 złóż kopalin, w tym: 31 złóż kruszywa naturalnego (piaski, żwiry), 26 złóż surowców ilastych, 1 złożo wapieni i margli dla drogownictwa i przemysłu cementowego, 1 złożo siarki (złożo „Jamnica”) i 1 złożo wód leczniczych (złożo „Lipa Zdrój 1’), z czego koncesją na wydobywanie kopalin objętych było 26 złóż.

Spośród wymienionych złóż, we właściwości i nadzorze Starosty Stalowowolskiego jako organu koncesyjnego znajdowało się 24 złoża (w tym 18 złóż kruszywa (piasku), 7 złóż surowców ilastych i 1 złożo wapieni) oraz jedno złożo kruszywa – Marszałka Województwa Podkarpackiego.

Eksploatacji złoża siarki i wód leczniczych nie prowadzono - nie są objęte koncesją.

Wydobywanie kopalin na terenie powiatu prowadzone było przez lokalnych przedsiębiorców, głównie w celu zaspokojenia potrzeb lokalnego rynku, dla budownictwa i drogownictwa oraz na potrzeby lokalnych cegielni polowych.

W latach 2018-2019 ze złóż znajdujących się na terenie powiatu wydobyto łącznie: 335, 11 tys. ton piasku, 16,83 tys. ton wapieni oraz 36, 25 tys. m³ surowców ilastych.

W ostatnich latach utrzymuje się tendencja do dokumentowania złóż kruszyw naturalnych, w związku z prowadzonymi i planowanymi inwestycjami drogowymi oraz przeciwpowodziowymi.

Złoża kopalin stanowią cenny składnik środowiska naturalnego, które w polskim prawodawstwie podlegają ochronie i reglamentacji (koncesjonowaniu). Obowiązująca ustawa Prawo geologiczne i górnicze zobowiązuje do ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w celu ich ochrony, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa, wskazując termin 2-letni na te działania od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej.

Głównym problemem związanym z ochroną złóż kopalin jest ich nielegalna eksploatacja. Prowadzenie działalności w zakresie wydobywania kopalin może być prowadzone wyłącznie jako koncesjonowana działalność gospodarcza, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie Prawo geologiczne i górnicze i przepisach wykonawczych, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska. Prowadzenie legalnej działalności gwarantuje racjonalne wykorzystanie zasobów złoża, przy spełnieniu wymagań ochrony pozostałych elementów środowiska naturalnego, bezpieczeństwa pracowników zakładu górniczego i bezpieczeństwa publicznego. Dlatego dla ochrony złóż kopalin, a także ochrony innych elementów środowiska i bezpieczeństwa powszechnego ogromne znaczenie ma eliminacja nielegalnej działalności wydobywczej.

Od stycznia 2015 r. organem właściwym w sprawie nielegalnego wydobywania kopalin (bez koncesji) jest Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego, który przejął obowiązki w tym zakresie od starostów. W latach 2018 – 2019 do tut. Urzędu wpłynęły 2 zgłoszenia dot. prowadzenia nielegalnego wydobywania kopalin, które zostały przekazane wg właściwości do Dyrektora OUG

w Krośnie. W latach 2018 – 2019, Okręgowy Urząd Górniczy w Krośnie wydał 7 decyzji w związku z nielegalnym wydobywaniem kopalin na terenie powiatu stalowowolskiego.

Biorąc pod uwagę rodzaj i charakter występujących na terenie powiatu złóż kopalin, a także geologiczno – górnicze uwarunkowania ich występowania, zagrożeniami i problemami związanymi z eksploatacją złóż są:

- ingerencja w środowisko naturalne powodująca morfologiczne przekształcenie terenu, które może powodować obniżenie wartości estetycznych krajobrazu,
- ingerencja w środowisko naturalne powodująca obniżenie klasy bonitacyjnej gleb
- sprawy dotyczące rekultywacji terenów zdegradowanych w wyniku działalności górniczej po zakończeniu eksploatacji złoża (podmiot zobowiązany, terminowość, prawidłowość wykonania, możliwość ewentualnego wykorzystania odpadów itp.).

W przypadku w/w zagrożeń, ich minimalizację zapewnić może prowadzenie działalności tylko w sposób legalny, zgodny z warunkami koncesji i wymaganiami przepisów prawa dotyczących tego rodzaju działalności.

Odkrywkowa eksploatacja złóż kopalin powoduje konieczność przeprowadzenia rekultywacji terenu po zakończeniu działalności, zgodnie z ustalonym decyzją Starosty kierunkiem rekultywacji.

Z uwagi na geologiczne uwarunkowania występowania i rodzaj złóż eksploatowanych na terenie powiatu stalowowolskiego, najczęstszą formą rekultywacji terenów poeksploatacyjnych jest ich rekultywacja w kierunku rolnym, najczęściej o charakterze wodnym (np. jako zbiornik do hodowli ryb) lub jako tereny rekreacyjne.

W latach 2018 - 2019 wydano 6 decyzji ustalających rolny kierunek rekultywacji dla terenów poeksploatacyjnych, o łącznej powierzchni ok. 7,4 ha oraz 2 decyzje o uznaniu rekultywacji w kierunku rolnym za zakończoną.

Łączna powierzchnia terenów zrehabilitowanych w kierunku rolnym w latach 2018 – 2019, po prowadzonej działalności wydobywczej wynosi 1,713 ha.

Gospodarka wodno-ściekowa, zasoby wodne.

Zasoby wodne powiatu stalowowolskiego wchodzi w skład obszaru dorzecza Wisły i regionu wodnego Górnej Wisły. Powiat stalowowolski posiada dobrze rozwiniętą sieć rzeczną. Część gmin powiatu położona jest w dolinie rzeki San. Przez pozostałe tereny przepływają rzeki: Barcówka, Bukowa, Gilówka, Strachodźka, Łukawica, Jodłówka, Łęg, Sanna. Wody powierzchniowe płynące nie stanowią źródeł zabezpieczenia w wodę pitną, są natomiast źródłem wody przemysłowej dla dużych zakładów znajdujących się na terenie miasta Stalowa Wola. Łączna długość cieków wodnych przepływających na całej długości lub odcinkowo przez teren powiatu wynosi 230,2 km.

Do urządzeń melioracji podstawowych na terenie gminy Bojanów należą rzeki Grochalka, Kowale, Filipka i Łęgowsko. W zakresie melioracji podstawowych na terenie gminy Zaklików występują: Sanna, Złodziejka, Łukawica, Karasiówka. W gminie Radomyśl w skład melioracji podstawowych wchodzi rzeki: Złodziejka, Bukowa Łukawica, Strachodzka, Jodłówka, Kanał A. W gminie Pysznica w zakresie melioracji podstawowej występują rzeki: Pyszanka, Bukowa, Łukawica, Chodźca, Gilówka. W skład urządzeń melioracji szczegółowych na terenie powiatu wchodzi: grunty orne zmeliorowane, użytki zielone, rowy oraz sieć drenarska.

Większość obiektów melioracyjnych, wybudowanych kilkadziesiąt lat temu, nie spełnia już swojej funkcji. Rowy tylko częściowo są systematycznie wykaszane, konserwowane.

W latach 2018-2019, w porównaniu do lat wcześniejszych z uwagi na ograniczone środki finansowe oraz brak podstaw formalno-prawnych Powiat Stalowowolski nie udzielał dotacji na konserwację urządzeń szczegółowych melioracji wodnych dla spółek wodnych z terenu powiatu stalowowolskiego.

Emisja zanieczyszczeń do wód powierzchniowych płynących.

Największą presję na stan jakościowy wód powierzchniowych wywiera emisja ścieków komunalnych. Degradacja jakości wód, powodowana emisją ścieków komunalnych, jest głównym problemem gospodarki wodnej. Dlatego wszystkie części wód powierzchniowych w kraju zostały uznane za obszary chronione i objęte szczególnym rodzajem monitoringu. Monitoring ten ma za zadanie pozyskanie wiedzy na temat stanu wód, w tym stanu wód na obszarach chronionych, celem podejmowania właściwych działań zachowawczych lub naprawczych.

Na przestrzeni ostatnich lat widoczne jest systematyczne zwiększanie stopnia zwodociągowania i skanalizowania gmin, w związku z realizacją nowych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz rozbudowa czy modernizacją istniejących oczyszczalni ścieków. Na terenach gdzie nie jest technicznie możliwa rozbudowa sieci kanalizacyjnej instalowane są indywidualne rozwiązania, które jak w przypadku Gminy Radomyśl nad Sanem są finansowo wspierane przez Gminę. W latach 2018-2019 w miejscowości Nowiny wybudowano 93 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków za łączną kwotę 2 171 745,36 zł(w tym środki własne 845446,05 zł, środki PROW 1 326 299,31 zł). Ponadto gmina Radomyśl nad Sanem w ramach programu gminnego dofinansowała budowy przydomowych oczyszczalni indywidualnym mieszkańcom w roku 2018 i 2019r.

Aktualnie na terenie Powiatu Stalowowolskiego ścieki komunalne oczyszczane są w ośmiu oczyszczalniach mechaniczno-biologicznych (dwie miejskie i sześć gminnych). Oczyszczalnie te eksploatowane są przez gminy, w imieniu których zadania realizują:

- Miejska Oczyszczalnia Ścieków w zarządzie MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli,
- Centralna Oczyszczalnia Ścieków w zarządzie HSW – Wodociągi Sp. z o.o.
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Zaleszanach,

- Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Zaklikowie (eksploatuje dwie oczyszczalnie w Zaklikowie i Lipie),
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy,
- Gminny Zakład Usług Komunalnych w Bojanowie,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Radomyślu nad Sanem.

Ścieki komunalne, po procesie oczyszczania, kierowane są do odbiorników, którymi są rzeki: San, Łęg, Sanna, Bukowa, Jodłówka.

Ilość oczyszczonych i odprowadzonych ścieków do odbiorników przez poszczególne oczyszczalnie leżące na terenie powiatu stalowowolskiego w latach 2018-2019.

Lp.	Zakład/Oczyszczalnia	Ilość odprowadzonych ścieków w 2018 r. w tys. (m ³)	Ilość odprowadzonych ścieków w 2019 r. w tys. (m ³)
1.	Gminny Zakład Usług Komunalnych w Bojanowie - wydajność oczyszczalni 8000 RLM	68,00	70,00
2.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Pysznicy – wydajność oczyszczalni 8900 RLM	148,00	153,00
3.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Radomyślu nad Sanem – wydajność 500 m ³ /d	17,2	21,32
4.	Centralna Oczyszczalnia Ścieków w zarządzie HSW – Wodociągi Sp. z o.o. wydajność 18 000 m ³ /d	3 800,39	3 192,308
5.	Miejska Oczyszczalnia Ścieków w zarządzie MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli wydajność 17 500 m ³ /d	2 398,35	2 396,84
6.	Zakład Usług Komunalnych w Zaklikowie – oczyszczalnia Zaklików – wydajność 313 m ³ /d	96,00	96,00
7.	Zakład Usług Komunalnych w Zaklikowie – oczyszczalnia Lipa wydajność 300 m ³ /d	57,00	7,00

8.	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Zaleszanach – wydajność 820 m ³ /d	188,00	198,00
----	---	--------	--------

Mieszkańcy powiatu stalowowolskiego w latach 2016 - 2017 zaopatrywani byli w wodę przeznaczoną do spożycia podawaną przez 9 wodociągów sieciowych, objętych stałym monitoringiem jakości wody, tj.:

- wodociąg dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,
- wodociąg dla HSW Stalowa Wola,
- wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy,
- wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli, w latach 2018-2019 powstały dwie nowe studnie głębinowe: studnia S1b-74,5 m³/h, studnia S2b-84,2 m³/h
- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Przyszów Ruda,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Stalowej Woli
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem, w latach 2018-2019 powstała nowa studnia S-3 -606m³/d
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach.

Stopień zwodociągowania i skanalizowania gmin powiatu stalowowolskiego wg danych przekazanych przez gminy na podstawie wypełnionej ankiety – stan na dzień 31.12.2019 roku.

Lp.	Nazwa Gminy	Procent zwodociągowania w (%)	Procent skanalizowania w (%)	Miejscowości nieskanalizowane
1.	Bojanów	100,00	45,0	Laski, Korabina, Cisów las, Gwoździec, Burdze, Ruda, część Przyszowa
2.	Radomyśl nad Sanem	95,00	5,0	Chwałowice, Witkowice, Antoniów, Orzechów, Dąbrówka Pniowska, Pniów, Nowiny, Łązek Chwałowski, Żabno, Wola Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa, Musików
3.	Pysznica	98,00	45,00	Krzaki, Słomiana, Studzieniec, Bąków, Brandwica
4.	Stalowa Wola	99,9	88,7	-----

5.	Zaklików	97,00	50,00	Baraki Nowe, baraki Stare, Antoniówka, Karkówka, Goliszowiec, Gielnia
6.	Zaleszany	97,00	76,1	Skowierzyn, Wólka Turebska, Majdan Zbydniowski, Dzierdziówka, Motycze Szlacheckie

Powietrze atmosferyczne

Ocenę stanu jakości powietrza prowadzi corocznie wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dla stref ustanowionych zgodnie z art. 87 ustawy Prawo ochrony środowiska. Powiat stalowowolski leży w strefie podkarpackiej, która obejmuje całe województwo i odrębnie miasto Rzeszów.

Nadrzędnym celem działań podejmowanych na rzecz ochrony powietrza jest ochrona zdrowia. Ocena w tym kryterium obejmuje dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM 2,5 oraz PM 10, ołów, kadm, nikiel, arsen, benzo(a)piren. Dopuszczalne poziomy substancji w środowisku zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r poz. 1031 z późn.zm.).

Podstawą oceny jakości powietrza są wyniki pomiarów uzyskiwane na stacjach monitoringu. Na terenie powiatu stalowowolskiego pomiary jakości powietrza przeprowadzono w latach 2018-2019 na stacji pomiarowej zlokalizowanej w Stalowej Woli przy ul. Wojska Polskiego. Pomiary obejmowały pył zawieszony PM 10, benzo(a)piren, i 4 metale ciężkie (arsen, kadm, ołów, nikiel).

Wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza mierzonych na stacji pomiarowej w Stalowej Woli zaprezentowano w poniższych tabelach*

substancja	Okres uśredniania wyników	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (ug/m ³)	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Stężenia średnioroczne w 2018 r.	Stężenia średnioroczne w 2019 r.
Pył PM 10	24 godziny	50	35 razy	odnotowano 31 dni przekraczającym 50 ug/m ³	odnotowano 23 dni ze stężeniem przekroczeniem 50 ug/m ³
	rok kalendarzowy	40	-	30	25

substancja	docelowy poziom substancji w powietrzu (ng/m ³)	Stężenia średnioroczne w 2018 r. (ng/m ³)	Stężenia średnioroczne w 2019 r. (ng/m ³)
arsen	6	0,9	1
kadm	1	0,4	0,4
nikiel	5	1,6	1
ołów	20	0,01	0,01
benzo(a)piren	1	2,1 (210% normy)	2 (200%normy)

*opracowanie własne na podstawie informacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska w Rzeszowie zawartych w dokumentach pt.: „ Stan środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w 2018r. w

świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska” oraz „Stan środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w 2019r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”

Dodatkowo ocena zanieczyszczenia powietrza na terenie powiatu została poszerzona o wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza wykonanego na poziomie krajowym przez Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego na zlecenie GIOŚ oraz szacowania w oparciu o wyniki badań jakości powietrza prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Stan zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki na terenie powiatu stalowowolskiego utrzymywał się na niskim poziomie. Wyniki modelowania nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego dwutlenku siarki, które wynosiło w 2018r - 5 ug/m³, a w 2019r - 6 ug/m³. Nie wystąpiły również przekroczenia dopuszczalnego średniodobowego i 1-godzinne stężenia.

Podobnie zanieczyszczenie dwutlenkiem azotu przy modelowaniu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych (w 2018 r. był to przedział wynoszący 9-14 ug/m³ natomiast w 2019r. 7-14 ug/m³) i 1 –godzinnych.

Jednocześnie na podstawie wyników badań zanieczyszczenia powietrza pyłem 2,5, benzenem i tlenkiem węgla, realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika, że poziomy kryterialne określone dla tych substancji zostały dotrzymane.

Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki modelowania stężeń ozonu na terenie powiatu stalowowolskiego.

substancja	docelowy poziom substancji w powietrzu	Okres uśredniania	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Stężenia średnioroczne w 2018 r. (ng/m ³)	Stężenia średnioroczne w 2019 r. (ng/m ³)
ozon	120 ug/m ³	8 godzin	25 dni	22 dni z przekroczeniem wartości docelowej	11 dni z przekroczeniem wartości docelowej

Podsumowując na obszarze powiatu Starowolskiego roku 2018 i roku 2019 dotzymane zostały poziomy kryterialne jakości powietrza w zakresie badanych substancji z wyłączeniem benzo(a)pirenu, dla którego stężenia średnioroczne przekroczyły obowiązujący poziom docelowy. Na terenie powiatu stalowowolskiego nie został też dotrzymany poziom celu długoterminowego ozonu, którego termin został określony na 2020r.

Powiat Stalowowolski od lat wdraża działania mające na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń (termomodernizacja, modernizacja dróg, budowa ścieżek rowerowych). W latach 2018-2019 zrealizował wiele inwestycji mających wpływ na ograniczenie emisji ww. substancji.

Szczegółowy opis przedsięwzięć wraz z poniesionymi nakładami finansowymi oraz źródłach finansowania przedstawiają tabele:

Lp.	Nazwa zadania	Krótki opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Wartość zadania w tys. zł	Źródła finansowania
1.	Przebudowa i remont pomieszczeń w budynku pomocniczym Starostwa Powiatowego w Stalowej Woli przy ul. Podleśnej 15	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, docieplenie ścian zewnętrznych oraz ścian fundamentowych, wymiana pokrycia dachowego, wymiana instalacji CO.	2018 r.	305,011	Powiat

Wykaz zadań remontowo – inwestycyjnych na drogach powiatu stalowowolskiego

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji	Wartość zadania w tys. zł	Źródła finansowania
1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1030R Grębów – Stany na odcinku o dł. 5,608 km	2018	3 446,7	Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Gminy Bojanów Budżet Lasów Państwowych
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1004R Zaklików – Borów w zakresie budowy miejsc postojowych w m. Zaklików	2018	299,9	Budżet Powiatu Stalowowolskiego Gmina Zaklików
3.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1013R Zbydniów – Turbia w zakresie budowy chodnika w m. Wólka Turebska, Majdan Zbydniowski – etap II	2018	237,9	Budżet Gminy Zaleszany Budżet Powiatu Stalowowolskiego
4.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1004R Zaklików – Borów na odcinku o dł. 1,800 km	2018	717,4	Budżet Gminy Zaklików Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Lasów Państwowych
5.	Remont drogi powiatowej nr 1009R Czekaj Pniowski – Pniówek na odcinku o dł. 0,550 km	2018	296,3	Budżet Gminy Radomyśl Budżet Powiatu Stalowowolskiego
6.	Remont drogi powiatowej nr 1031R Stany – Maziarnia – Nisko na odcinku o dł. 1,700 km	2018	393,5	Budżet woj. Podkarpackiego
7.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1019 R na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 1024R w miejscowości Pysznica do skrzyżowania z drogą powiatową Nr 1020R Brandwica-Jastkowice.	2018	3 720	Budżet Państwa Budżet Gminy Pysznica Budżet Powiatu Stalowowolskiego
8.	Przebudowa mostu JN1 01008546 na rzece Bukowa o długości 38,6 m w ciągu drogi powiatowej nr 1019R Zarzecz – Rzeczyca Długa w miejscowości Jastkowice	2018	1 615,7	Budżet Państwa Budżet Powiatu Stalowowolskiego

9.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1016R Kotowa Wola – Kępie Zaleszańskie	2018	1,72	Budżet Państwa Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Gminy Zaleszany
10.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1020R Brandwica - Jastkowice	2018	136,1	Budżet Państwa Budżet Powiatu Stalowowolskiego
11.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1001R Gościeradów – Zdziechowice w zakresie budowy chodnika w m. Zdziechowice – Etap I – dokumentacja projektowa i realizacja rzeczowa	2019	69,6	Budżet Gminy Zaklików Budżet Powiatu Stalowowolskiego
12.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1019R na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1023R do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1024R w m. Pysznica.	2019	5,580	Budżet Gminy Pysznica Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Państwa
13.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1018R Agatówka- Stalowa Wola, ul. Ogrodowa – etap I.	2019	3,730	Budżet Gminy Zaleszany Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Państwa
14.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1004R Zaklików – Borów m. Irena etap I.	2019	1,805	Budżet Lasów Państwowych Budżet Gminy Zaklików Budżet Powiatu Stalowowolskiego
15.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1020R Brandwica- Jastkowice	2019	1,564	Budżet Gminy Pysznica Budżet Powiatu Stalowowolskiego Budżet Państwa

W 2019 roku wybudowano 1 km ścieżki rowerowej o łącznym nakładzie finansowym 640 000 zł.

Ponadto w celu ograniczenia emisji pyłu Zarząd Dróg Powiatowych raz w miesiącu w okresie wiosna-jesień czyści na mokro drogi na odcinku 23,5 km. Koszt takich zabiegów w 2018 r. wyniósł 37 362,40 zł, w roku 2019- 22 008,19 zł (finansowane ze środków własnych).

Również Gminy Powiatu Stalowowskiego podejmują przedsięwzięcia mające wpływ na stan komponentów środowiska m.in. poprawę jakości powietrza atmosferycznego . W latach 2018-2019 przez gminy poniesione zostały następujące wydatki:

Gmina	Modernizacja taboru miejskiego/ gminnej komunikacji samochodowej	Termomodernizacja obiektów gminnych koszt w tys. zł	Wymiana pieców obiektach gminnych koszt w tys. zł	Budowa/ modernizacja dróg gminnych i ścieżek rowerowych koszt w tys. zł
Gmina Stalowa Wola	49 451,855	16 660,277	21,00	54 383,662
Gmina Pysznica	-----	504,709	-----	2 532,838 - budowa 7,131 km dróg
rok 2018		-----		
rok 2019				2 687,248 – budowa 6,067 km dróg
Gmina Zaleszany	-----	-----	-----	3 900,00
Gmina Zaklików	-----	-----	Tak – brak danych o kosztach	1 616,908 – budowa 4 km dróg
rok 2018				
rok 2019				3 107,133 - budowa 1 km dróg, modernizacja – 2 km dróg
Gmina Radomyśl nad Sanem	-----	-----	-----	475,038 zł
Gmina Bojanów	-----	Tak – brak danych o kosztach	-----	Tak –brak danych o kosztach

Równocześnie w celu poprawy jakości powietrza na terenie powiatu stalowowskiego instalowane są sukcesywnie instalacje odnawialnych źródeł energii (OZE). Na podstawie ankiet wypełnionych przez gminy oraz informacji wewnętrznych Starostwa Powiatowego na terenie powiatu na koniec 2019r. funkcjonowały następujące instalacje OZE:

Teren Gminy	Instalacja solarna	Elektrownia wodna	Instalacja fotowoltaiczna
Gmina Stalowa Wola	Przedszkole nr 4 Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	-----	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Centrum Kształcenia Ustawicznego Centrum Edukacji Zawodowej

	Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 2, ul. Kwiatkowskiego		Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1
Gmina Zaleszany	Szkoła Podstawowa w Kotowej Woli Siłownie plenerowe w każdym sołectwie 13 sztuk	-----	Stacja Uzdatniania Wody w Kotowej Woli punkty oświetleniowe – parkingi w msc. Zaleszany, Turbia i Agatówka
Gmina Bojanów	budynek Urzędu Gminy w Bojanowie, Zespół Szkół - Przedszkole w Bojanowie, Szkoła w Stanach	-----	-----
Gmina Zaklików	-----	Elektrownia wodna w Zaklikowie (własność prywatna)	w indywidualnych gospodarstwach domowych

Pomimo wysokich nakładów inwestycyjnych ponoszonych przez samorządy wyniki oceny jakości powietrza wskazują w dalszym ciągu na kontynuowanie działań naprawczych ograniczających poziom benzo(a)pirenu oraz pyłów PM 2.5 - 10 . Na podstawie badań zanieczyszczenia powietrza, prowadzonych zarówno w latach ubiegłych jak również w roku bieżącym, w ramach Państwowego monitoringu środowiska prowadzonego przez WIOŚ ujawniono, że na terenie województwa podkarpackiego dochodzi do przekroczeń wartości progowych zanieczyszczeń pyłowych. Wzmożona emisja zanieczyszczeń ma miejsce szczególnie w okresie zimowym, za co w znacznym stopniu odpowiada spalanie paliw na cele grzewcze. Przekroczenia w tym zakresie powinny być eliminowane poprzez stopniową wymianę kotłów na paliwa stałe nie spełniających norm emisyjnych oraz wzrost ilości indywidualnych instalacji OZE.

Stan akustyczny środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska został zobowiązany do dokonania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nieobjętych obowiązkiem opracowania map akustycznych (a do takich należy powiat stalowowolski). Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Dopuszczalne poziomy hałasu odnoszące się do różnych grup źródeł hałasu oraz rodzajów terenów, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w

środowisku (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 112 z późn.zm.), są podstawowym kryterium oceny hałasu w środowisku.

Na terenie powiatu stalowowolskiego w 2018 i 2019r. PWIOŚ w Rzeszowie nie przeprowadzał pomiarów hałasu drogowego i kolejowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie zapisów dokumentu pt. Ocena stanu akustycznego na terenie Województwa Podkarpackiego w roku 2019 – grudzień 2020r., należy stwierdzić z dużym prawdopodobieństwem, że podstawowe przekroczenia na terenie powiatu mogą dotyczyć hałasu drogowego i kolejowego, emitowanego przez środki transportu.

Jednocześnie na zlecenie Starosty Stalowowolskiego w ramach prowadzonej kontroli w związku z interwencją mieszkańców, Centralne Laboratorium Badawcze, Oddział w Rzeszowie dokonał pomiaru hałasu od źródeł zainstalowanych w myjni samochodowej. Przeprowadzone badania wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze nocnej. Jednakże po zapoznaniu się z wynikami pomiarów, zarządzający zakładem zrezygnował ze świadczenia usług w porze nocnej. Mając na uwadze powyższe nie było w tej sprawie, podstaw prawnych do wydanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku i obserwacji zmian dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W analizowanym okresie PWIOŚ w Rzeszowie przeprowadził na obszarze powiatu stalowowolskiego badania poziomów pól elektromagnetycznych. Analiza wyników nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2018r. badania przeprowadzono w Stalowej Woli oraz w Zdziechowicach Drugich*, co obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego /data pomiaru	Poziom pola elektromagnetycznego (wartość składowej elektrycznej pola E_p [V/m])	Dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola E_p [V/m]
1	Stalowa Wola, ul. Dmowskiego 9 /13.08.2018r.	0,55	7,0
2	Stalowa Wola, osiedle Lasowiaków, ul. Partyzantów 10 /13.08.2018r.	0,23	
3	Stalowa Wola, osiedle Hutnik, ul. Wańkowicza 69 /18.09.2018r.	0,16	
4	Zdziechowice drugie 220/ 18.09.2018r.	0,29	
Ocena poziomów PEM: na żadnym z monitorowanych terenów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM.			

*Na podstawie informacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska w Rzeszowie zawartych w dokumentach pt.: „ Stan środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w 2018r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”

W 2019r. w Stalowej Woli przeprowadzono badania poziomów pól elektromagnetycznych w 3 punktach*.

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego /data pomiaru	Poziom pola elektromagnetycznego (wartość składowej elektrycznej pola E_p [V/m]	Dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola E_p [V/m]
1	Stalowa Wola, osiedle Widok, ul. Niemcewicza 2/1.10.2019r.	0,1	7,0
2	Stalowa Wola, osiedle Centralne, ul. Okulickiego 14 / 1.10.2019r.	0,3	
3	Stalowa Wola, osiedle Pławo, ul. Poniatowskiego 33 / 17.09.2019r	0,4	
Ocena poziomów PEM: na żadnym z monitorowanych terenów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM.			

*Na podstawie informacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska w Rzeszowie zawartych w dokumentach pt.: „ Stan środowiska na terenie powiatu stalowowolskiego w 2019r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”

Gospodarowanie odpadami.

Na terenie powiatu stalowowolskiego eksploatowane jest obecnie jedno składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 ton. Zlokalizowane jest ono w granicach administracyjnych miasta Stalowa Wola na działce nr ew. 1934/5, obręb Charzewice, na terenach byłej kopani piasku, wyłączonych z produkcji leśnej, w odległości ok. 5 km od koryta rzeki San, 3 km od centrum miasta i ok. 1800 m od najbliższej zabudowy mieszkaniowej. Składowisko obejmuje trzy kwatery (Nr I, II i III).

- Kwatera nr I - eksploatowana od 01.01.2000r. do 30.06.2005r.; w 2007 r. została zabezpieczona przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i zrehabilitowana.
- Kwatera Nr II – eksploatowana od 01.07.2005r. do 30.09.2016r. Poddana procesowi rekultywacji. Zamknięta i wyłączona z eksploatacji.
- Kwatera Nr III - zbudowana została w 2012r. i obecnie od momentu uzyskania zgody na zamknięcie kwatera Nr II jest eksploatowana.

Powierzchnie kwater, mierzone na poziomie dna wynoszą odpowiednio:

I – 0,9 ha

II – 0,97 ha

III – 0,82 ha

Powierzchnie kwater, mierzone po obrysie terenu wynoszą:

I – 1,39 ha

II – 1,67 ha

III – 1,38 ha

Całkowita pojemność kwater składowiska wynosi 495 000 m³.

Ponadto, na terenie powiatu są dwa nieczynne składowiska odpadów:

1. W Pysznicy – składowisko zrekultywowane (do dnia 30.09.2020r.)
2. W Zaklikowie – składowisko w trakcie rekultywacji .

Na terenie powiatu stalowowolskiego funkcjonują instalacje do przetwarzania, sortowania odpadów. Pierwsza - w Stalowej Woli, w zabudowie przemysłowej Huta Stalowa Wola funkcjonuje Zakład Mechaniczno – Biologicznego Przetwarzania Odpadów komunalnych (ZMBPOK) o statusie instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP) o wydajności maksymalnej mechanicznej 57 000 Mg/rok, 250 Mg/dobę i wydajności maksymalnej części biologicznej 28 000 Mg/rok, 110 Mg/dobę oraz instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów o wydajności maks. 2 500 Mg/rok.

Druga instalacja zlokalizowana w Pysznicy j to linia ręcznego sortowania odpadów zebranych selektywnie o mocy przerobowej 1000 Mg. Została zatrzymana – wrzesień 2019r.

Trzecia instalacja przeznaczona jest do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów: „WTÓR-STEEL” w Stalowej Woli przy ul. Grabskiego 12.

Zgodnie z prognozą przedstawioną w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 - 2019 nie następują istotne zmiany składu morfologicznego wytwarzanych odpadów komunalnych, systematycznie zwiększa się ilość wytwarzanych i zarazem odbieranych odpadów komunalnych, zmniejsza się ilość składowanych odpadów ze względu na konieczność przygotowania do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych oraz istotny wzrost tzw. opłaty marszałkowskiej za składowanie.

Jednocześnie należy wskazać, że większość Gmin osiągnęła wymagane prawem poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia dot. frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Należy stwierdzić że poziom recyklingu (wymagany w 2018 r. – 30%, 2019 – 40%) oraz poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (wymagane w 2018 r. – 50%, 2019 – 60%) zostały osiągnięte.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie poszczególnych Gmin powiatu stalowowolskiego na podstawie ankiet wypełnionych przez gminy:

lp.	Gmina	Odpady zmieszane zebrane w 2018r. (Mg)	Odpady zmieszane zebrane w 2019r. (Mg)	Odpady zebrane selektywnie w 2018 r. (Mg)	Odpady zebrane selektywnie w 2019 r. (Mg)
1.	Bojanów	467,640	500,260	409,120	475,999

2.	Pysznica	1355,490	1484,810	686,380	813,470
3.	Radomyśl n. Sanem	592,000	645,000	255,000	373,000
4.	Stalowa Wola	14207,460	13831,350	7668,420	7554,017
5.	Zaklików	985,360	970,98	370,428	495,590
6.	Zaleszany	963,600	979,940	991,980	1206,120
Powiat razem		18571,550	18412,340	10381,328	10918,96

Gminy realizując obowiązek nałożony ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach utrzymywały w latach 2018-19 na swoim terenie (oprócz gm. Radomyśl) punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy i zapewniając przyjmowanie zróżnicowanych frakcji odpadów komunalnych (m.in. przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe).

Punkty selektywnego zbierania odpadów, funkcjonujące na terenie poszczególnych Gmin Powiatu Stalowowolskiego:

	Gmina	Adres Punktu	Rok uruchomienia
1.	Bojanów	Stany, ul. Łęgowa 1, 37-433 Bojanów	2015 r.
2.	Pysznica	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych ul. Komunalna 2, 37-403 Pysznica	2017r.
3.	Radomyśl n. Sanem	Nie utworzono punktu	-
4.	Stalowa Wola	1. „Rupieciarnia” ul. 1-go Sierpnia 18A, 37-450 Stalowa Wola 2. PSZOK z Kąciem Rzeczy Używanych, ul. COP 38, 37-450 Stalowa Wola	1. 2011r. 2. 2016r.

5.	Zaklików	„Selektynka”, ul. Targowa 2, 37-470 Zaklików	2016r.
6.	Zaleszany	Zbydniów ul. Parkowa 8, 37-415 Zaleszany	2016r.

Gminy Powiatu Stalowowolskiego realizują zadania związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w ramach programów z wykorzystaniem dofinansowania udzielanego przez Wojewódzki i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Poniższa tabela pokazuje ilość (Mg) zinwentaryzowanego eternitu na terenie gmin objętych ankietą.

lp.	Gmina	Ilość (Mg) eternitu zinwentaryzowana na terenie Gminy
1.	Bojanów	inwentaryzacja w 2016r 1 126,510
2.	Pysznica	inwentaryzacja w 2020r. 611,625
3.	Radomyśl n. Sanem	1 379,389
4.	Stalowa Wola	755,020
5.	Zaklików	3 070,010
6.	Zaleszany	inwentaryzacja w 2011r. 1 048,920
	Powiat razem	7 991,474

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Urzędów Gmin na terenie wszystkich Gmin powiatu stalowowolskiego zinwentaryzowano 7 991,474 ton odpadów eternitu, z czego w latach 2018 – 2019 z programów prowadzonych przez wszystkie Gminy usunięto 319,570 Mg.

Powiat Stalowowolski dostrzegając istniejący problem udziela mieszkańcom powiatu stalowowolskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z demontażem, usuwaniem i unieszkodliwianiem elementów pokryć dachowych zawierających azbest.

Na ten cel zabezpieczane są każdego roku środki finansowe. W analizowanych latach 2018-19 nastąpiło ich przekazanie i rozliczenia w wysokości:

2018r. – 29 000,00 zł

2019r. – 15 170,00 zł

Przyznane mieszkańcom środki pozwoliły na usunięcie następujących ilości elementów pokryć dachowych zawierających azbest:

2018r. – 38,89 Mg.

2019r. – 20,89 Mg

Istotnym problemem jest występowanie rozproszonych miejsc nielegalnego gromadzenia odpadów. Na podstawie uzyskanych informacji występowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci stwierdzono m.in. na terenie Gminy Stalowa Wola, która na ich likwidację przeznaczyła środki finansowe w wysokości 2018r- 120 452,50 zł, 2019r.- 10 5853,79 zł, oraz w 2018r na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem, gdzie na ich likwidację przeznaczono 18 960,54 zł. Należy stwierdzić że problem ten nadal jest zbyt słabo dostrzegany i eliminowany w większości gmin naszego powiatu.

Edukacja ekologiczna.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Duże znaczenie dla edukacji ma kształtowanie postaw proekologicznych obywateli, jak również zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku oraz możliwość instytucjonalnego zabezpieczenia dla wyrażania przez społeczeństwo swoich opinii. Sukcesywnie wprowadzane właściwe nawyki dbania o środowisko oraz podkreślanie znaczenia czystego środowiska rozpoczynając edukację od najmłodszego pokolenia będą przynosić wymierne, pożądane efekty w przyszłości. Edukacja ekologiczna przyczynia się do kreowania w społeczeństwie świadomych powiązań między zagadnieniami gospodarczymi, społecznymi, ekologicznymi i politycznymi. Edukacja ekologiczna, poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, pomoże realizować ideę zrównoważonego rozwoju powiatu.

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r. jako jeden z celów strategicznych przyjęto: stałe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa oraz poprawa dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.

Powiat Stalowowolski realizował w latach 2018 – 2019 szereg inicjatyw edukacyjnych mających istotne znaczenie w realizacji zamierzonych celów. Do najważniejszych wydarzeń, które powstały z inicjatywy Starostwa Powiatowego w Stalowej Woli należały:

Powiatowa Akcja Edukacyjna „Drzewko za makulaturę”. Wzorem ubiegłych lat, Powiat Stalowowolski zorganizował szóstą (2018 r.) oraz siódmą (2019 r.) edycję Powiatowej Akcji Edukacyjnej pn. ***„Drzewko za makulaturę”***, Akcje realizowane są w miesiącu kwietniu (okres sadzenia drzewek). Naszym stałym partnerem w realizacji wydarzenia jest Miejski Zakład Komunalny w Stalowej Woli, którego pracownicy realizują część przydzielonych im zadań. Ponownie w celu usprawnienia akcji punkty zbiórki makulatury znajdowały się w dwóch miejscach: RUPIECIARNI, a także na terenie Zakładu Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych. To sprawiło, że zainteresowani mogli łatwiej i sprawniej oddać papierowe odpady, a następnie przyjechać na parking przed budynek Starostwa Powiatowego, gdzie wydawane były sadzonki. Stała współpraca podczas realizacji tego zadania z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Lublinie którą reprezentuje: Nadleśnictwo Gościeradów, Nadleśnictwo Nowa Dęba, Nadleśnictwo Rozwadów przyczynia się do pełniejszej oferty złożonej dla mieszkańców powiatu stalowowolskiego. To właśnie od Lasów Państwowych otrzymujemy wsparcie materialne w postaci części sadzonek jak również pomoc merytoryczną.

Zainteresowanie akcją ze strony lokalnej społeczności było duże – w latach 2018 - 2019 udział wzięło ok. 2000 mieszkańców powiatu stalowowolskiego, łącznie zostało zakupionych, otrzymanych w ramach współpracy i rozdanych ok. 14000 sadzonek drzewek i krzewów ozdobnych. Podczas realizacji dwóch edycji zebrano 43 ton makulatury. Eko-inicjatywa skierowana była do wszystkich mieszkańców powiatu stalowowolskiego, a jej głównym celem jest dotarcie do świadomości mieszkańców z informacją: iż recykling odpadów papierowych w znacznym stopniu przyczynia się do ograniczenia wycinki drzew, a tym sukcesywnie poprawia gospodarkę leśną. Nie bez znaczenia jest fakt „zwiększenia” terenów zielonych w powiecie stalowowolskim.

Partnerzy przedsięwzięcia tj. Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Stalowej Woli, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie przy swoich stoiskach rozdawali ulotki oraz udzielali informacji dotyczących segregacji i recyklingu odpadów, prowadzenia poprawnej gospodarki leśnej, jak również co do sposobu sadzenia i pielęgnacji dostępnych sadzonek. Akcja współfinansowana jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Forum Pszczelarskie „Stalowa pszczoła nie istnieje”. Sukcesywnie wzrasta także popularność kolejnego cyklicznego już wydarzenia organizowanego przez powiat stalowowolski Forum Pszczelarskiego. W latach 2018 – 2019 miejscem realizacji Konferencji był budynek Wydziału Mechaniczno- Technologicznego Politechniki Rzeszowskiej w Stalowej Woli. Ilość uczestników

w ostatnich latach realizacji jest stała, czyli komplet osób mogących pomieścić się na auli Wydziału, t.j. 300 osób. Wydarzenie ma charakter konferencji naukowej z udziałem prelegentów z ośrodków akademickich, instytucji i firm zajmujących się ochroną pszczół z terenu całej Polski. Dzięki poruszanej problematyce oraz szerokiej promocji ze strony lokalnych mediów, forum pszczelarskie cieszy się ogromnym powodzeniem wśród pszczelarzy oraz lekarzy weterynarii. Wydarzenie, które po raz pierwszy zorganizowane zostało w 2014 r. skierowane dla pszczelarzy z terenu powiatu stalowowolskiego poświęcone tematyce ochrony pszczół, zagrożeń mających negatywny wpływ na życie pszczół, właściwości leczniczych miodów pszczelich, bioróżnorodności pożytków pszczelich bardzo szybko przerodziło się w konferencję ponadregionalną, w której uczestniczą przedstawiciele z czterech województw: podkarpackiego, lubelskiego, świętokrzyskiego oraz małopolskiego. Integralną częścią forum jest wystawa sprzętu pszczelarskiego, preparatów weterynaryjnych, produktów pszczelich, jak również kiermasz miodów z pszczelich pasiek z powiatu stalowowolskiego. Dodatkowo Powiat jest organizatorem warsztatów pszczelarskich skierowanych dla pszczelarzy z terenu powiatu stalowowolskiego, podczas których uczestnicy mogą skorzystać z „dobrych praktyk” - „szkolących” - wiedzy i doświadczenia. W 2018 roku pszczelarze gościli na szkoleniu w Instytucie Ogrodnictwa, Zakład Pszczelnictwa w Puławach, natomiast w roku 2019 odwiedzili Pszczelarską Zagrodę Edukacyjną na Roztoczu - Pasiekę „Ulik”.

W ramach kampanii edukacyjnej na rzecz ochrony powietrza na terenie powiatu stalowowolskiego - Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli w 2018 r. we współpracy z telewizją kablowa STELLA w Stalowej Woli w terminie styczeń – kwiecień wyemitowano film tematyczny pt. **„Nie truj – pozwól żyć”**, który dotyczy zagadnień ochrony środowiska tj. zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Stalowowolskiego. Jest dostępny i upowszechniony w celach edukacyjnych w ramach kampanii na rzecz ochrony powietrza.

Ponadto Powiat Stalowowolski dofinansowuje przedsięwzięcia realizowane przez jednostki, organizacje oraz stowarzyszenia zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska – edukacja ekologiczna art. 400a ust. 1 pkt 32. Zarząd Powiatu dofinansował odpowiednio w roku 2018 – 15 zadań, natomiast w 2019 r. – 25 zadań z zakresu edukacji ekologicznej.

Środki poniesione na edukację ekologiczną wydatkowane przez Powiat Stalowowolski w 2018 roku wynoszą 87 359,41 zł w tym:

1. Powiatowa Akcja Edukacyjna „Drzewko za makulaturę” – 35 534,58 zł (w tym 10 000,00 zł ze środków WFOŚiGW w Rzeszowie)
2. Forum Pszczelarskie „Stalowa pszczoła nie istnieje” – 29 984,96 zł
3. Dofinansowanie zadań z zakresu edukacji ekologicznej – 21 839,87 zł

Środki poniesione na edukację ekologiczną wydatkowane przez Powiat Stalowowolski w 2019 roku wynoszą 88 282,71 zł w tym:

4. Powiatowa Akcja Edukacyjna „Drzewko za makulaturę” – 29 824,93 zł (w tym 7 000,00 zł ze środków WFOŚiGW w Rzeszowie)

5. Forum Pszczelarskie „Stalowa pszczoła nie istnieje” – 21 857,13 zł
6. Dofinansowanie zadań z zakresu edukacji ekologicznej –36 600,65 zł

Należy podkreślić wiodącą rolę środków powiatowych w omawianym zakresie. W oparciu o analizę ankiet dostarczonych przez gminy na edukację ekologiczną wszystkie gminy naszego powiatu wydatkowały w latach 2018 – 2019 następujące środki finansowe:

- a) ochrona wód i gospodarki ściekowej – 0,00 zł
- b) ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – 7 420,00
- c) gospodarka odpadami – 20 084,51
- d) pozostałych dziedziny – 2 320,80

Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stalowowolskiego na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem lat 2020 – 2023 jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ochrony środowiska samorządu i określającym wynikające z niej działania.

Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działania decyzyjne powiatu. Zawarte w programie treści są wykorzystywane, jako kierunek strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska w latach poprzednich stanowi przesłankę konstruowania budżetu powiatu.

Realizacja Programu na szczeblu powiatowym, nie ma praktycznie charakteru wykonawczego, gdyż bezpośredni wpływ na stan środowiska i zadania związane z jego ochroną, obciążają samorządy gmin i podmioty gospodarcze. Przy czym jak wykazano powyżej zadania realizowane w ramach przyjętego przez Radę Powiatu Programu ochrony środowiska przyczyniają się do poprawy szeroko rozumianego stanu środowiska naszego powiatu.